

Francesc Bellart

«M'agraden els llibres que em fan riure i ho volia reivindicar»

Francesc Bellart (Barcelona, 1984) signa una novel·la plena de realisme màgic, història i humor en un dels llibres més refrescants de la temporada: 'Crònica fabulosa de la Mamà Asya i la seva descendència' (La Campana, 2022). Miracles, revolucions i atracaments barrejats amb la història del barri barceloní del Poblenou.

És una novel·la de realisme màgic, i amb molt d'humor, sobre Poblenou. Què va ser abans, la història central de la novel·la o la voluntat de fer de Poblenou un Macondo?

—Primer va ser aquesta idea de fer una novel·la de realisme màgic amb la història de Poblenou. Se'm va ocórrer quan treballava com a lector a La campana, l'editorial de la Isabel Martí, abans que se la venguessin a Random House. Em dedicava a buscar llibres per publicar i vaig llegir *La bellesa és una ferida*, d'Eka Kurniawan [el 2017 editat per Més Llibres], un llibre indonesi que feia una mica això: explicar la història d'Indonèsia amb realisme màgic i humor. I vaig pensar que estaria molt bé fer-ho amb el Poblenou. D'això fa molts anys, però com tenia la idea al cap, quan llegia alguna cosa del Poblenou o sabia d'un personatge històric, anava apuntant i apuntant. Finalment, quan va haver-hi el confinament de 2020, vaig poder estar a la masia dels meus sogres i vaig aprofitar per escriure-la, molt ràpidament.

—N'hi ha personatges reals, doncs?

—Sí, hi ha una mica de tot. Hi ha una mescla de coses que són històriques i d'altres que no. Per això vaig triar com a epígraf inicial aquella frase de Ste-

Crònica fabulosa de la Mamà Asya i la seva descendència

FRANCESC BELLART

Editorial La Campana
Barcelona, 2022
300 pàgines

ve Tolz a Una part del tot: "T'explicaré una història genial, i cada paraula és mentida!". Va per aquí, la cosa. El Santet, per exemple, és un personatge real que jo canvio una mica; el tinent Quintela és un personatge real, però el Rabassut [el delinqüent que en Quintela persegueix] és inventat totalment... Hi ha coses que fins i tot a mi em costa recordar si són reals — que les vaig treure de lloc— o falses. Com he passat tants anys apuntant coses, moltes no sé si les he inventat o les he tret d'algun lloc.

—El Santet és real? Qui era?

—Sí, és un noi que es deia Francesc Canals i Ambrós, que va viure a finals del XIX i començament del XX. Però no era ni de Poblenou. Em penso que era de Via Laietana o per allà. Però està enterrat a Poblenou i, quan va morir, es va començar a crear

aquesta història mítica que feia complir els somnis. Llavors la gent va allà on està enterrat i li deixa cartes. Fins i tot hi ha un bar al davant del cementiri...

—Sí, això sí. El bar El Santet.

—És com un mite del Poblenou. I suposo que molta gent es pensa que era de Poblenou. Però no. Jo simplement agafo la idea aquesta i la desenvolupo.

—Per què comença amb la història d'un prostíbul i la seua madame, Mamà Aysa?

—Com a homenatge al llibre que deia, *La ferida és una bellesa*, que també comença amb una prostituta. A partir d'aquí, la novel·la ja no té massa a veure, però com a homenatge personal a aquell llibre, arrenco de manera similar. Després jo tenia la idea de la morta que es queda embarassada i decideixo que el fill pot ser el Santet, aquest personatge mític del Poblenou. I, a partir d'aquí, em va anar sortint tot: quin personatge puc contraposar a un Santet, a un ermità? Tot el contrari: un revolucionari, un anarquista que crema esglésies i d'aquí surt la història dels dos germans. I la història dels dos germans és una mica una història del Gènesi, la de Josep i els seus germans, que hi ha el germà petit — que, com és el preferit del pare, els altres l'abandonen— i al final els altres són detinguts i s'hi tornen a retrobar.

—El realisme màgic és una eina que volia per aquesta obra o el corrent que vols continuar creant?

—M'agrada molt García Márquez. *Cien años de soledad* m'encanta i és un dels meus llibres preferits. Per això tenia la idea de fer un Macondo de Poblenou. Però no és que sigui el meu estil d'es-

criure. Ara estic escrivint una altra novel·la i no és realisme màgic.

—L'humor li dona caràcter a la novel·la i l'allunya molt de la pretensiositat. Era una premissa o li va anar sortint divertida a mesura que escrivia?

—Era una premissa. M'agraden molt els llibres que em fan riure i ho volia reivindicar. Sembla que l'humor hagi passat a ser una cosa secundària i veig grans novel·les amb humor que són considerades frívoles. Però a mi Dostoievski, Dickens o Cervantes em semblen molt divertits. I abans les novel·les d'humor estaven molt ben considerades.

—Hi ha una certa solemnitat malaltissa en les novel·les que tenen zero per cent d'humor. Ni tan sols és una opció realista.

—Sí, aquestes novel·les que han de ser com un cop de puny a l'estómac... Però també està bé passar-s'ho bé i explicar històries. I reivindicar aquesta part més pura de la literatura: gaudir de les històries, passar-s'ho bé, riure i treure-li solemnitat, que potser n'hi ha un excés.

—Tot i que tots els "descendents" de Mamà Asya són màgics o semimàgics,

n'hi ha dos personatges més, encara més misteriosos, que recorren la novel·la de banda a banda: un és el narrador, que sembla tenir més anys dels que l'esperança de vida actual ens permet esperar. No diu que sigui testimoni directe del començament de la història, però es descriu com adult el 1935 i arriba, com a mínim fins al 2019, perquè esmenta l'Ideal Centre d'Arts Digital, que es va inaugurar el 2019...

—Pel narrador em vaig inspirar una mica en Dostoievski que, tant a *Els dimonis* com a *Els germans Karamàzov* utilitza aquest narrador que és com un veí que està per allà, que algun cop intervé en la història però molt poc. Pensava que era un narrador ideal per a una història del Poblenou, perquè vull donar una imatge de petit poble, amb rumors i xafarderies. És cert que la història és molt llarga, però com té molts elements màgics, no grinyola. Sí que vaig dubtar si resoldre qui era el narrador i desvetllar-ho al final, però qualsevol opció en aquest sentit no em feia el pes. Vaig decidir deixar-ho com un interrogant.

—També deixa interrogants oberts amb l'altre personatge misteriós, el Monstre, que sí que actua des del 1870 fins a l'actualitat, però, és clar, és un Monstre, que ja és un element màgic...

—Sí, en aquest cas és perquè vaig començar escrivint l'última part, les últimes cent pàgines, i després vaig escriure el principi. Aquest assassí serveix per donar-li una mica de continuïtat. De vegades, novel·les com *Cien años* —i d'altres que segueixen una família durant generacions— no tenen una trama que tanqui la història. Jo buscava una mena d'inici i tancament. D'aquesta manera s'obre amb l'assassinat i es tanca amb la captura de l'assassí. També queda en misteri qui és el Monstre.

—Sí, no queda clara la seva identitat. No sé si ho fa com a recurs màgic o per obligar el lector a rellegir la novel·la. Jo vaig estar a punt de fer-ho.

—Per la màgia. M'hauria pogut inventar una història que expliqués qui era →

→ el monstre, però em sembla que no hagués estat bo, que era millor deixar-ho com un misteri. Hi ha algunes pistes que apunten a l'edat mitjana, però res no queda clar.

—El cementiri, com no podia ser d'altra manera tractant-se de Poblenou, també és protagonista.

—Sí, quan la gent pensa en Poblenou, pensa de seguida en la Rambla del Poblenou. Però antigament el carrer principal era el carrer del Taulat i, de fet, el barri del Poblenou es coneixia com el barri del Taulat. El casino estava al Taulat, el cine Ideal, la plaça dels Pescadors, la Flor de Maig, tot està molt a prop del Taulat. I el cementiri, al mateix Taulat. És una de les primeres coses que hi ha

al barri. Tot comença a créixer al voltant de la plaça dels Pescadors. I a la novel·la, que abasta molts anys, tot està molt a prop, al voltant d'aquest carrer.

—Hi ha un divertit mostrari de les fílies, fòbies i perversions humanes: la necrofilia i el bestialisme juguen un paper important a la trama.

—Sí, hi ha bastants escenes sexuals en diferents formes: al principi hi ha un zoofílic que després té una relació necrofilica. Sí.

—També fa un retrat de la crueltat que han patit, per part de la societat de cada moment, algunes malalties mentals. Però tampoc hi ha denúncia explícita. Volia caminar sobre els límits de la correcció política?

—Sí, hi ha algun moment que la correcció política de la novel·la és una mica punki.

—En el tema de la prostitució no ha anat amb tantes precaucions.

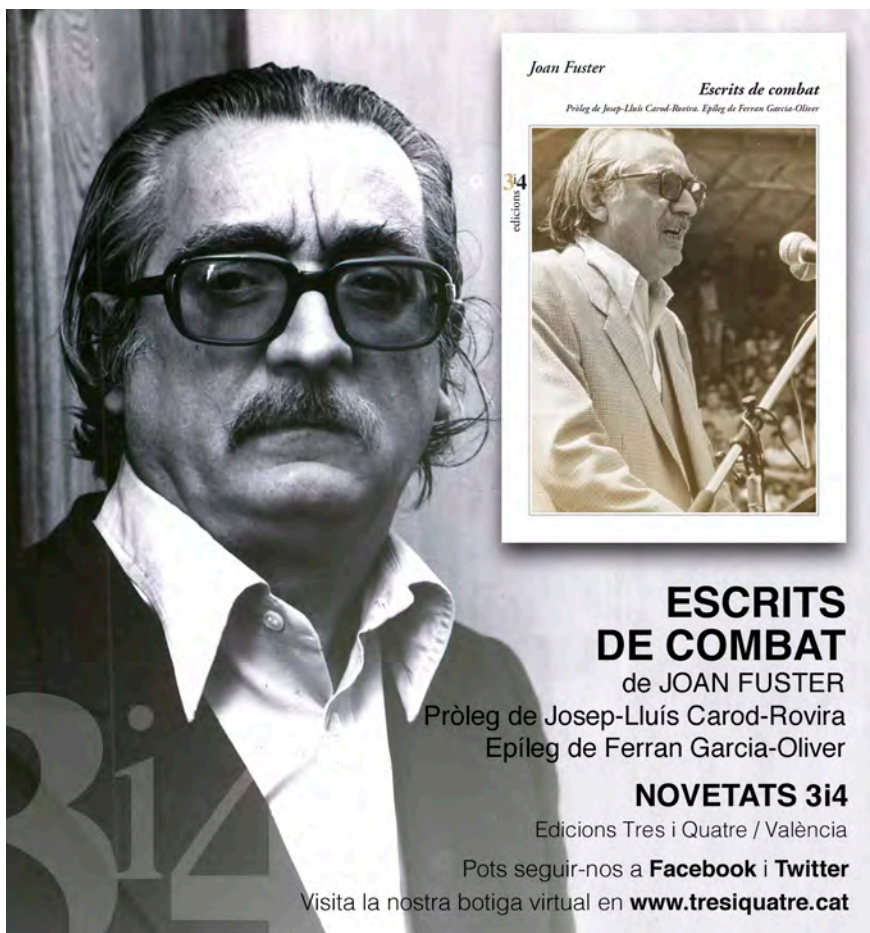
—Evidentment hi ha molta frivolitat: la noia que ven la seva virginitat als setze anys és frívol. Però en altres temps les coses eren més frívoles i el narrador, que potser té 200 anys, està una mica més passat de voltes de tot.

—Què té el 45 de la Rambla del Poblenou que hi has posat la família protagonista? És casa seva?

—El vaig posar a l'atzar i algú m'ha dit que és on hi ha el restaurant La roda i la sabateria Villarroya. Una mica més avall hi ha la pastisseria Triomf, que és la dels meus avis, al 41. I nosaltres vivíem al 35. El 45 és un número posat a l'atzar, però sí, jo he viscut allà tota la vida. Entre la pastisseria dels meus avis i la bugaderia dels meus pares, que era on ara hi ha el bingo. És on he crescut.

—L'últim protagonista és l'estanquer de la rotonda del carrer Lull (amb la Rambla). En aquest indret no n'hi ha cap estanc però al carrer següent (Pujades), sí. Quan titules l'epíleg "L'estanquer més ben plantat del barri" és per homenatjar un amic?

—No. Suposo que hi ha autors que s'inspiren molt en la seva vida i d'altres que s'inspiren més en llibres. Jo soc d'aquests últims i hi ha moltes idees que estan tretes d'altres llibres. En aquest cas, m'inspiro en un llibre de Robert L. Stevenson, *New arabian nights*, que acaba igual. Al final el protagonista obre un estanc, on sovint hi ha debats filosòfics, i també l'anomena l'estanquer més ben plantat de Londres o alguna cosa semblant. És un homenatge a aquest llibre perquè el meu llibre s'hi assembla a aquesta idea d'afegir històries diferents que, un cop juntes, formen una novel·la. Jo també tenia aquesta idea: fer una novel·la on pugues llegir un capítol i gairebé sigui un conte, però tots junts formen una altra història. Com *Les mil i una nits* o *El comte de Montecristo*. M'agrada això.

Joan Fuster

Escrits de combat

Pròleg de Josep-Lluís Carod-Rovira. Epíleg de Ferran Garcia-Oliver

Edicions 3i4

ESCRITS DE COMBAT

de JOAN FUSTER

Pròleg de Josep-Lluís Carod-Rovira
Epíleg de Ferran Garcia-Oliver

NOVETATS 3i4

Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**

Visita la nostra botiga virtual en **www.tresiquatre.cat**